

Behoeften op het vlak van actieve sportbeoefening bij Nijmegenaren vanaf 50 jaar

meting voorjaar 2003

Inhoudsopgave

1	Samenvatting en conclusies	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Sportdeelname	3
1.3	Sportbehoefte	4
1.4	Conclusies	6
2	Inleiding	9
2.1	Aanleiding voor onderzoek	9
2.2	Uitvoering van onderzoek	9
3	Sportdeelname	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Sportfrequentie	11
3.3	Beoefende sporten	11
3.4	Organisatorisch verband sportbeoefening	13
3.5	Plaats van beoefening	15
3.6	Verschillen tussen stadsdelen	17
4	Sportbehoefte	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Aandeel ouderen dat vaker wil sporten	19
4.3	Belemmeringen voor sportdeelname	20
4.4	Sporten die men vaker zou willen doen	21
4.5	Belangstelling voor sportclubs	22
4.6	Aandeel dat mogelijkheden om te sporten mist	23
4.7	Verschillen tussen stadsdelen	23
5	Bijlage	27
5.1	Aantal Stadspeiling-respondenten van 50 jaar en ouder	27
5.2	Aantal Nijmegenaren vanaf 50 jaar	27

1 Samenvatting en conclusies

1.1 Inleiding

De afdeling Cultuur, Sport en Recreatie (CSR) en Sportservice Nijmegen (SSN) hadden behoefte aan gegevens over de *belangstelling voor actieve sportbeoefening bij Nijmegenaren vanaf 50 jaar*. De 50-plussers vormen een van de doelgroepen van SSN. In onderzoek ten behoeve van de stads- en wijkmonitor (Stadspeiling 2003) is een vraagblok over de sportdeelname en -behoefte opgenomen. Voor dit onderzoek is een grote groep Nijmegenaren benaderd. Daarom kunnen we op basis van het onderzoek uitspraken doen over de belangstelling voor sport bij de oudere Nijmegenaren.

Hieronder zijn de belangrijkste uitkomsten samengevat. Daarbij wordt steeds onderscheid gemaakt tussen de 50- t/m 64-jarigen en de 65-plussers.

1.2 Sportdeelname

Sportdeelname bij Nijmegenaren van 50 t/m 64 jaar

- 45% sport wekelijks;
- de 5 populairste sporten bij de mannen zijn hardlopen¹, fietsen², wandelen, tennis en fitness. Bij de vrouwen staan fitness en zwemmen nummer een en twee, gevolgd door tennis, gymnastiek en wandelen;
- 24% van alle 50- t/m 64-jarigen sport bij een sportclub, bijna een derde doet mee aan anders georganiseerde sport³ en eveneens bijna een derde sport ongeorganiseerd⁴;
- De populairste verenigingssport bij de mannen is tennis, gevolgd door hardlopen en volleybal. De populairste verenigingssporten bij de vrouwen zijn tennis en gymmen, gevolgd door hardlopen;
- 14% van alle 50- t/m 64-jarigen sport in wedstrijdverband⁵;
- 27% van alle 50- t/m 64-jarigen sport in Nijmeegse binnensportaccommodaties, 14% in Nijmeegse commerciële sportcentra en 13% op Nijmeegse buitensportaccommodaties; 22% gebruikt andersoortige voorzieningen in Nijmegen om te sporten⁶.

Sportdeelname bij Nijmegenaren vanaf 65 jaar

- 29% sport wekelijks;

¹ Met hardlopen bedoelen we hardlopen, trimmen of joggen.

² Met fietsen bedoelen we toerfietsen, wielrennen of mountainbiken.

³ Anders georganiseerd staat voor "in groepsverband, georganiseerd door u zelf, familie, vrienden of kennissen".

⁴ Ongeorganiseerd staat voor "ongeorganiseerd, alleen, met zijn tweeën of met meer".

⁵ In wedstrijdverband staat voor "sporten in competitieverband en/of anderszins wel eens aan wedstrijden of toernooien meedoen".

⁶ Met andersoortige voorzieningen bedoelen we: park, bos, meer, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin, enzovoorts.

- de 5 populairste sporten bij de mannen zijn fietsen, biljarten, zwemmen, fitness, tennis. Bij de vrouwen in die leeftijdscategorie staan gymnastiek en zwemmen nummer een en twee, gevolgd door fietsen, tennis en koersbal⁷;
- 13% van alle 65-plussers sport bij een sportclub, 17% doet mee aan anders georganiseerde sport en 18% sport ongeorganiseerd;
- de populairste verenigingssport bij de mannen is biljarten, gevolgd door tennis. De populairste verenigingssport bij de vrouwen is gymmen, gevolgd door tennis en bridge;
- 8% van alle 65-plussers sport in wedstrijdverband;
- 19% van alle 65-plussers sport in Nijmeegse binnensportaccommodaties, 5% in Nijmeegse commerciële sportcentra en 5% op Nijmeegse buitensportaccommodaties; 12% gebruikt andersoortige voorzieningen in Nijmegen om te sporten.

Ter vergelijking: sportdeelname bij Nijmegenaren van 18 t/m 49 jaar

- meer dan de helft sport wekelijks (56%);
- het aandeel dat via commerciële sportscholen sport (31%) is iets hoger dan het aandeel sportclubleden (29%);
- 21% sport in wedstrijdverband;
- 35% sport in Nijmeegse binnensportaccommodaties, 24% in Nijmeegse commerciële sportcentra en 15% op Nijmeegse buitensportaccommodaties; 25% gebruikt andersoortige voorzieningen in Nijmegen om te sporten.

Verschillen tussen stadsdelen

- Met name voor *Oud-West* geldt dat een relatief klein percentage van de ouderen sport. En ook in *Lindenholt* is de sportdeelname bij de ouderen relatief laag (zie figuur 5 in paragraaf 3.6).

1.3 Sportbehoefte

Sportbehoefte bij Nijmegenaren van 50 t/m 64 jaar

- 17% sport nu niet, maar zou dat (misschien) wel willen doen (circa 4.400 personen⁸); 22% sport al wel, maar zou dat (misschien) vaker willen doen (circa 5.700 personen);
- tijdgebrek is de belangrijke belemmering voor meer sportdeelname. Dit geldt voor 54% van de 50-64-jarigen, die meer zouden willen sporten. Ook een slechte gezondheid speelt bij 50-64-jarigen, die meer zouden willen sporten, een belemmerende rol (bij 22%);
- Van degenen, die meer zouden willen sporten, ziet 15% geen belemmering daarvoor (= 6% van *alle* 50-64-jarige Nijmegenaren oftewel circa 1.500 personen).
- bij de mannen is de behoefte om meer te fietsen het grootst (11% zou dat meer willen doen), gevolgd door de behoefte om meer te tennissen, fitnessen, hardlopen

⁷ Koersbal is een spel met ballen die een excentrisch zwaartepunt hebben ("ovale" ballen). Het wordt binnen gespeeld op een grasmat van 10 meter lengte. Net als bij jeu de boules wordt geprobeerd zo dicht mogelijk bij een klein balletje te komen.

⁸ Bij de absolute aantallen, die in de samenvatting vermeld staan, moet bedacht worden dat deze in werkelijkheid wat hoger of lager kunnen liggen. Immers, bij steekproefonderzoek hebben we altijd te maken met nauwkeurigheidsmarges. Dat wil zeggen dat de gevonden uitkomsten in werkelijkheid wat hoger of lager kunnen liggen.

en zwemmen. Bij de vrouwen is de behoefte om meer te zwemmen het grootst (12% zou dat meer willen doen), gevolgd door de behoefte om meer te tennissen, fitnesssen, fietsen en gymmen;

- 8 à 9% zit nu niet bij een sportclub, maar zou dat wel willen⁹. Nog eens 5% zou dat "misschien" willen. Vooral tennissen en zwemmen zou men bij een sportclub willen gaan doen.
- 6% mist bepaalde mogelijkheden om te kunnen sporten (circa 1.500 personen); 3% mist voorzieningen in de buurt en eveneens 3% mist voorzieningen in de stad. Daarbij noemt men uiteenlopende zaken.

Sportbehoefte bij Nijmegenaren van 65 jaar en ouder

- 8% sport nu niet, maar zou dat (misschien) wel willen doen (circa 1.600 personen); 6% sport al wel, maar zou dat (misschien) vaker willen doen (circa 1.200 personen);
- een slechte gezondheid is de belangrijkste belemmering voor meer sportdeelname. Dit geldt voor 55% van de 65-plussers, die meer zouden willen sporten. Ook tijdgebrek en blessures spelen bij 65-plussers, die meer zouden willen sporten, een belemmerende rol (bij 15 resp. 12%);
- van degenen, die meer zouden willen sporten, ziet 16% geen belemmering daarvoor (= 2% van *alle* Nijmegenaren vanaf 65 jaar oftewel circa 400 personen);
- bij de mannen willen beperkte percentages meer fietsen, gymmen, tennissen en hardlopen (2 à 3%). Bij de vrouwen zijn er iets grotere groepen, die meer willen zwemmen (6%) en tennissen (4%).
- 1,5% zit nu niet bij een sportclub, maar zou dat wel willen. Nog eens 2,5% zou dat "misschien" willen. Vooral gymnastiek, tennissen en zwemmen zou men bij een sportclub willen gaan doen.
- 2% mist bepaalde mogelijkheden om te kunnen sporten (circa 400 personen); 1% mist voorzieningen in de buurt en eveneens 1% mist voorzieningen in de stad. Daarbij noemt men uiteenlopende zaken.

Ter vergelijking: sportbehoefte bij Nijmegenaren van 18 t/m 49 jaar

- 19% sport nu niet, maar zou dat (misschien) wel willen doen; 39% sport al wel, maar zou dat (misschien) vaker willen doen;
- vooral tijdgebrek is een belemmerende factor voor meer sportdeelname (bij driekwart van de 18-49-jarigen, die meer zouden willen sporten);
- 16% zit nu niet bij een sportclub, maar zou dat wel willen. Nog eens 6% zou dat "misschien" willen;
- 9% mist bepaalde sportvoorzieningen in Nijmegen of in de buurt.

Verschillen tussen stadsdelen

- De behoefte bij ouderen om meer te gaan sporten is relatief laag in *Oud-West* (althans bij de 50-64-jarigen), *Nieuw-West* en *WaaIsprong* (zie figuur 8 in paragraaf 4.7). Voor *Oud-West* geldt dat de huidige sportdeelname bij de ouderen ook al lager dan gemiddeld is.
- In *Lindenholt* zijn er relatief veel 50- t/m 64-jarigen, die nu niet bij een sportclub zitten, maar dat wel zouden willen (zie figuur 9 in paragraaf 4.7).

⁹ Het gaat om personen die nu niet bij een sportclub zitten, die "zeker" meer zouden willen sporten en die aangeven dat ze een bepaalde sport bij een sportclub zouden willen doen (exclusief de personen die "misschien" bij een sportclub willen).

- In *Stadscentrum*, *Waalsprong* en *Oud-West* zijn er relatief wat meer ouderen, die bepaalde sportmogelijkheden in Nijmegen of in de woonbuurt missen (zie figuur 10 in paragraaf 4.7).

1.4 Conclusies

- Bij de 50- t/m 64-jarigen is er nog een tamelijk grote groep actieve sportbeoefenaars: 45% van hen sport wekelijks. Bij de 65-plussers ligt het aandeel wekelijkse sporters op 29%. Met name in *Oud-West* en *Lindenholt* is de sportdeelname bij de ouderen lager dan gemiddeld.
- 17% van 50- t/m 64-jarigen sport nu niet, maar zou dat (misschien) wel willen doen (circa 4.400 personen¹⁰); 22% sport al wel, maar zou dat (misschien) vaker willen doen (circa 5.700 personen).
Bij de 65-plussers is de behoefte om meer te gaan sporten lager: 8% sport nu niet, maar zou dat (misschien) wel willen doen (circa 1.600 personen); 6% sport al wel, maar zou dat (misschien) vaker willen doen (circa 1.200 personen).
De behoefte bij ouderen om meer te gaan sporten is relatief laag in *Oud-West* (althans bij de 50-64-jarigen), *Nieuw-West* en *Waalsprong*.
- Tijdgebrek is een belangrijke belemmering om meer te gaan sporten, met name bij de *personen die al aan sport doen, maar eigenlijk vaker zouden willen sporten* en bij de *50-64-jarigen*. Ook een slechte gezondheid is een belangrijke sportbelemmering, met name bij de *personen die nu niet aan sport doen, maar ermee zouden willen beginnen* en bij de *65-plussers*.
Voor een beperkt deel van de Nijmegenaren vanaf 50 jaar zijn de kosten een belemmerende factor voor het sporten (speelt bij 2 à 3% van *alle* Nijmegenaren vanaf 50 jaar). En leemtes in het sportaanbod zijn maar voor 1% van *alle* Nijmegenaren vanaf 50 jaar een sportbelemmering. Hierbij aansluitend valt het op dat er geen zaken zijn, die door een wat bredere groep oudere Nijmegenaren in het Nijmeegse sportaanbod worden gemist. Voor zover men sportmogelijkheden mist - 6% van de 50-64-jarigen (circa 1.500 personen) en 2% van de 65-plussers (circa 400 personen) - noemt men uiteenlopende dingen.
Zes procent van de 50- t/m 64-jarigen wil (misschien) meer gaan sporten en ziet geen belemmeringen daarvoor (circa 1.500 personen). Bij de 65-plussers geldt dat voor 2% (circa 400 personen);
- Gezien de genoemde belemmeringen om meer te gaan sporten, zullen lang niet alle ouderen, die meer zouden willen gaan sporten, dat ook werkelijk gaan doen.
Anderzijds, bij een aantrekkelijk sportaanbod voor ouderen, waarbij rekening wordt gehouden met hun gezondheidsklachten, kan het zijn dat de belemmeringen minder zwaarwegend worden.
- In de sporten, die de Nijmeegse mannen en vrouwen vanaf 50 jaar meer zouden willen doen, zit een behoorlijke overlap: zowel bij de mannen als bij de vrouwen is

¹⁰ Bij de absolute aantallen, die in de conclusies vermeld staan, moet bedacht worden dat deze in werkelijkheid wat hoger of lager kunnen liggen. Immers, bij steekproefonderzoek hebben we altijd te maken met nauwkeurigheidsmarges. Dat wil zeggen dat de gevonden uitkomsten in werkelijkheid wat hoger of lager kunnen liggen.

er belangstelling om meer te zwemmen, tennissen, fitnessen en fietsen¹¹. Verder noemen mannen nog relatief vaak hardlopen¹² en vrouwen nog relatief vaak gymmen.

¹¹ Met fietsen bedoelen we toerfietsen, wielrennen of mountainbiken.

¹² Met hardlopen bedoelen we hardlopen, trimmen of joggen.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding voor onderzoek

In het onderzoeksplan 2003 is capaciteit gereserveerd voor onderzoek rondom de activiteiten van Sportservice Nijmegen (SSN). Uit overleg met SSN en de afdeling Cultuur, Sport en Recreatie (CSR) was een driezijdige behoefte gebleken:

- behoefte aan gegevens rondom de output van SSN als het gaat om de organisatie van sportactiviteiten (aantal activiteiten per locatie, aantal deelnemers per activiteit en dergelijke);
- behoefte aan gegevens over de effecten van de door de SSN georganiseerde sportactiviteiten. In hoeverre slaagt SSN erin om jongeren en ouderen te bereiken die eerst niet aan sport deden? In hoeverre leidt de deelname aan sportactiviteiten van SSN tot een hogere sportfrequentie of tot het lid worden van sportclubs?
- behoefte aan gegevens over de sportbehoeften van specifieke doelgroepen van SSN, zoals kinderen op Open Wijk Scholen, jongeren van 12 tot 18 jaar en ouderen vanaf 50 jaar.

In 2003 voert O&S verschillende onderzoeken uit, die een nader beeld geven van de sportbehoeften:

- In juni 2003 hebben kinderen in de groepen 5 t/m 8 op Open Wijk Scholen een korte vragenlijst ingevuld over hun sportdeelname en hun behoefte aan naschoolse sportactiviteiten van SSN. De uitkomsten van dit onderzoek staan in het rapport *"Behoefte bij Kinderen op Open Wijk Scholen aan sportactiviteiten van Sportservice Nijmegen (september 2003)"*.
- Najaar 2003 verrichten we een tweede meting voor de Jeugdmonitor. Het gaat om een onderzoek onder jeugdige Nijmegenaren van 10 t/m 17 jaar. In de vragenlijst is een vraagblok over de sportdeelname en -behoefte opgenomen. De resultaten zullen voorjaar 2004 bekend zijn.
- Ook in onderzoek ten behoeve van de stads- en wijkmonitor (Stadspeiling 2003) is een vraagblok over de sportdeelname en -behoefte opgenomen. Omdat een grote groep Nijmegenaren aan het onderzoek heeft meegedaan (ruim 5.000), is het een goede basis voor uitspraken over de belangstelling voor actieve sportbeoefening bij oudere Nijmegenaren. *Dit verslag schets een beeld van die belangstelling.*

Het is de bedoeling dat O&S naast de uitvoering van onderzoek rond de behoefte aan sportactiviteiten ook ondersteuning zal gaan bieden bij onderzoek naar de output en effecten. Eerste aanzetten daarvoor zijn uitgewerkt.

2.2 Uitvoering van onderzoek

In de vragenlijsten voor de Stadspeiling 2003 is een uitgebreid vraagblok over de sportdeelname en -behoefte opgenomen. De vragen over sportbeoefening zijn voor een deel afkomstig uit de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek, een landelijke standaardvragenlijst. Daaraan hebben we eigen vragen toegevoegd om een beeld te krijgen van de vraagkant (behoeften op het vlak van actieve sportbeoefening).

De vragenlijsten zijn in het voorjaar van 2003 door enquêteurs bij de mensen thuis afgenomen. Van de ruim 5.000 respondenten vallen er 1009 in de leeftijdscategorie

50-64 jaar en zijn er 767 65 jaar of ouder. Dat betekent dat we heel betrouwbare en nauwkeurige uitspraken kunnen doen over de belangstelling voor actieve sportbeoefening bij de oudere Nijmegenaren. Overigens wonen er in Nijmegen 25.739 personen van 50-t/m 64-jaar en 20.370 65-plussers (in totaal 46.109 50-plussers¹³; zie bijlage 5.2 voor de verdeling naar stadsdeel).

Ook kunnen we op basis van het onderzoek indicatieve uitspraken doen over verschillen tussen de stadsdelen waar het gaat om de sportdeelname- en behoefte van ouderen. Met andere woorden, de uitkomsten per stadsdeel voor de ouderen geven een indruk van bestaande verschillen tussen de stadsdelen, maar we kunnen niet met grote zekerheid zeggen hoe die verschillen er in werkelijkheid precies uitzien (zie bijlage 5.1 voor een overzicht van het aantal respondenten per stadsdeel).

Aan de hand van de reacties op de vragen over de sportdeelname en -behoefte kunnen we een antwoord geven op de volgende vragen:

- Hoe vaak sporten de 50-plussers?
- In welk organisatorisch verband sporten ze? En in welke mate sporten ze ongeorganiseerd?
- In hoeverre doen ze mee aan wedstrijd sport?
- Waar sporten ze in Nijmegen?
- In hoeverre willen ze vaker gaan sporten dan ze nu doen? En aan welke sporten denken ze dan?
- Wat weerhoudt hen ervan om vaker te gaan sporten?
- In welke mate hebben ze belangstelling om bij clubs te gaan sporten?
- En in hoeverre missen ze bepaalde sportmogelijkheden in hun buurt of in Nijmegen?

In hoofdstuk 3 is de sportdeelname bij de oudere Nijmegenaren beschreven. In hoofdstuk 4 komen hun behoeften op het vlak van actieve sportbeoefening aan de orde.

¹³ Per 1-1-2003.

3 Sportdeelname

3.1 Inleiding

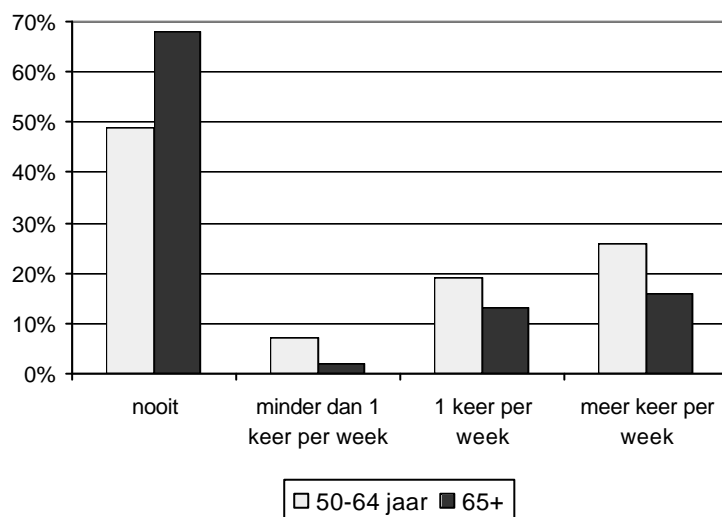
In dit hoofdstuk geven we een antwoord op de volgende vragen:

- Hoe vaak sporten de 50-plussers?
- In welk organisatorisch verband sporten ze? En in welke mate sporten ze ongeorganiseerd?
- In hoeverre doen ze mee aan wedstrijdsport?
- En waar sporten ze in Nijmegen?

3.2 Sportfrequentie

Er is in zijn algemeenheid gevraagd hoe vaak men per week of per maand sport.

Figuur 1: sportfrequentie

Van de 50- t/m 64-jarigen sport 45% wekelijks (19% 1 keer per week en 26% meer keer per week). Bij de 65-plussers is het aandeel wekelijkse sporters een stuk lager (29%: 13% 1 keer per week en 16% meer keer per week).

Ter vergelijking: van de 18- t/m 49-jarigen sport meer dan de helft wekelijks (56%).

3.3 Beoefende sporten

Gevraagd is welke sporten men in de afgelopen 12 maanden het meest beoefend heeft. Men mocht drie sporten noemen. Uit de reacties blijkt dat er behoorlijke verschillen zijn tussen de 50-64-jarigen en de 65-plussers en ook tussen mannen en vrouwen (zie figuur 2).

Tabel 1: de tien populairste sporten afgemeten aan het percentage beoefenaars (1)

	mannen 50-64 jaar	vrouwen 50-64 jaar	mannen 65+	vrouwen 65+
wandelsport	9% (3)	7% (5)	3% (6)	2% (7)
hardlopen/trimmen/joggen	11% (1)	5% (7)	2% (7)	-
atletiek	1%	-	-	-
toerfietsen/wielrennen/mountainbiken	10% (2)	6% (6)	7% (1)	4% (3)
zwemsport	4% (6)	11% (2)	6% (3)	8% (2)
fitness	6% (5)	11% (1)	5% (4)	1%
aerobics/steps	-	4% (8)	-	1% (10)
danssport	1%	3% (9)	-	1%
tennis	8% (4)	10% (3)	4% (5)	3% (4)
badminton	3% (7)	1%	-	1% (9)
squash	1%	-	-	-
veldvoetbal	2% (9)	-	-	-
zaalvoetbal	1%	-	-	-
hockey	2%	-	-	-
volleybal	3% (8)	-	2% (8)	-
gymnastiek/turnen	1%	8% (4)	1%	13% (1)
vecht- en verdedigingssport	1%	-	-	-
skeeleren/skaten	1%	1%	-	-
golf	1%	1%	-	1%
vissen/hengelsport	1%	-	-	-
bowling/kegelen	1%	-	1% (9)	2% (8)
biljart/poolbiljart/snooker	2% (10)	-	7% (2)	-
bridge	1%	1%	1% (10)	3% (6)
koersbal	-	-	1%	3% (5)
schaatsen	-	2% (10)	-	-
jeu de boules	-	1%	-	1%
tafeltennis	-	-	1%	-

(1) op basis van de drie meest beoefende sporten per respondent, voor zover die sporten minimaal 12 keer per jaar beoefend zijn

De vijf populairste sporten bij mannen van 50 t/m 64 jaar zijn hardlopen/trimmen/joggen, toerfietsen/wielrennen/mountainbiken, wandelen, tennis en fitness. Bij de vrouwen in die leeftijdscategorie staan fitness en zwemmen nummer een en twee, gevolgd door tennis, gymnastiek en wandelen.

De vijf populairste sporten bij mannen van 65 jaar en ouder zijn toerfietsen/wielrennen/mountainbiken, biljart/poolbiljart/snooker, zwemmen, fitness, tennis. Bij de vrouwen in die leeftijdscategorie staan gymnastiek en zwemmen nummer een en twee, gevolgd door toerfietsen/wielrennen/mountainbiken, tennis en koersbal¹⁴.

¹⁴ Koersbal is een spel met ballen die een excentrisch zwaartepunt hebben ("ovale" ballen). Het wordt binnen gespeeld op een grasmat van 10 meter lengte. Net als bij jeu de boules wordt geprobeerd zo dicht mogelijk bij een klein balletje te komen.

Voor de drie meest beoefende sporten is gevraagd hoe vaak men daar in de afgelopen 12 maanden mee bezig is geweest. Op basis van de antwoorden is voor de populairste sporten berekend hoeveel ouderen daar wekelijks aan deelnemen.

Tabel 2: percentage wekelijkse beoefenaars per sport (1)

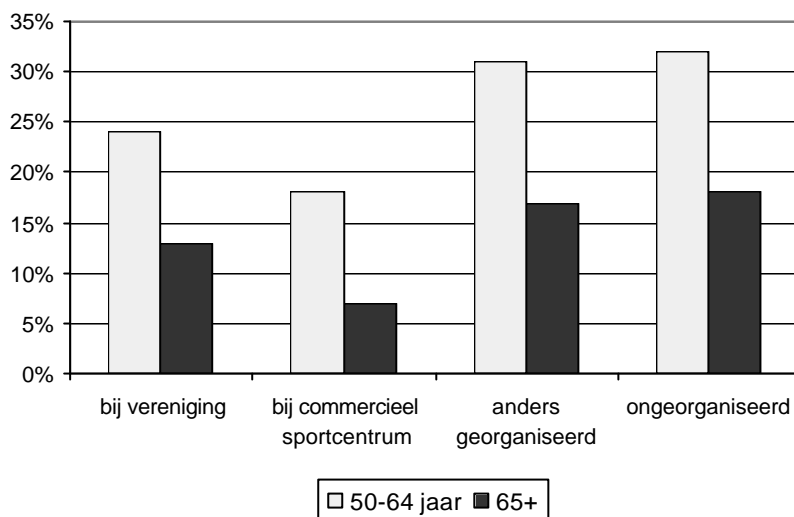
	mannen 50-64 jaar	vrouwen 50-64 jaar	mannen 65 +	vrouwen 65 +
wandelsport	5%	5%	2%	2%
hardlopen/trimmen/joggen	9%	5%	1%	-
toerfietsen/wielrennen/mountainbiken	6%	3%	6%	2%
zwemsport	3%	9%	5%	6%
fitness	5%	9%	4%	-
aerobics/steps	-	2%	-	1%
danssport	1%	2%	-	1%
tennis	5%	8%	4%	2%
badminton	2%	1%	-	-
volleybal	2%	-	-	-
gymnastiek/turnen	1%	6%	-	9%
bowling/kegelen	1%	-	1%	1%
biljart/poolbiljart/snooker	1%	-	6%	-
bridge	-	1%	-	2%
koersbal	-	-	1%	2%

(1) op basis van de drie meest beoefende sporten per respondent

3.4 Organisatorisch verband sportbeoefening

Voor de drie meest beoefende sporten is gevraagd *hoe* men die sporten doet: in verenigingsverband, bij een commercieel sportcentrum, anders georganiseerd (*in groepsverband, georganiseerd door respondent zelf, familie of kennissen*) of ongeorganiseerd (*ongeorganiseerd, alleen, met z'n tweeën of met meer*). Ook is gevraagd of men deze sporten in competitie- of ander wedstrijdverband beoefend.

Figuur 2: hoe sport men?

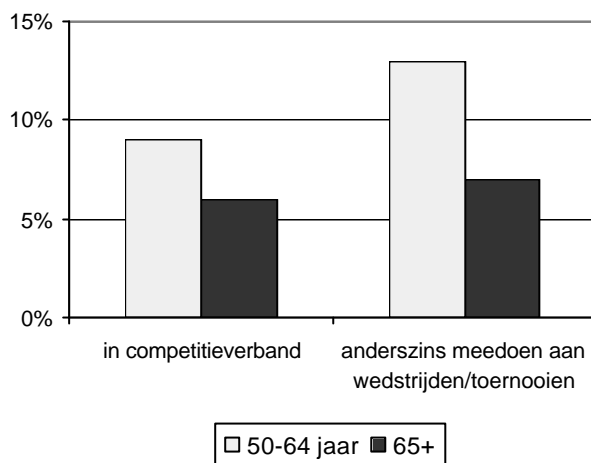
Van alle 50- t/m 64-jarigen sport 24% bij een sportclub. Bijna een derde doet mee aan anders georganiseerde sport en eveneens bijna een derde sport ongeorganiseerd. Van alle 65-plussers sport 13% bij een sportclub, 17% anders georganiseerd en 18% ongeorganiseerd. Let wel: het gaat hier om elkaar overlappende categorieën. Mensen kunnen bijvoorbeeld zowel bij een vereniging als bij een sportschool sporten. Ter vergelijking: bij de 18- t/m 49-jarigen is het aandeel dat bij commerciële sportcentra sport (31%) iets hoger dan het percentage sportclubleden (29%). Bij de 50-plussers is dat andersom. Verder sport 36% van de 18- t/m 49-jarigen anders georganiseerd en 45% ongeorganiseerd.

Tabel 3: percentage sportclubleden, naar sport

	mannen 50-64 jaar	vrouwen 50-64 jaar	mannen 65+	vrouwen 65+
tennis	6,2%	6,9%	2,8%	1,9%
gymnastiek/turnen	1%	5,1%	0,3%	4,9%
hardlopen/trimmen/joggen	2,6%	3,5%	0,9%	0,1%
biljart/poolbiljart/snooker	1,0%	0,1%	5,7%	-
volleybal	2,3%	0,1%	0,5%	-
badminton	1%	0,3	0,4%	1,4%
bridge	0,2%	0,7%	1%	1,8%
zwemsport	0,5%	1,7%	-	-
hockey	1,7%	-	-	-
veldvoetbal	1,5%	-	-	-

De populairste verenigingssporten bij de oudere Nijmegenaren zijn tennis, gymnastiek (vooral bij de vrouwen), hardlopen/trimmen/joggen (vooral bij de 50-64-jarigen) en biljart (vooral bij de mannen van 65 jaar en ouder).

Figuur 3: percentage dat in wedstrijdverband sport

Van alle 50- t/m 64-jarigen sport 9% in competitieverband en doet 13% anderszins mee aan wedstrijden of toernooien (zie figuur 3). Er is een grote overlap tussen deze percentages: in totaal sport 14% in wedstrijdverband (in competitieverband en/of anderszins meedoen met wedstrijden of toernooien).

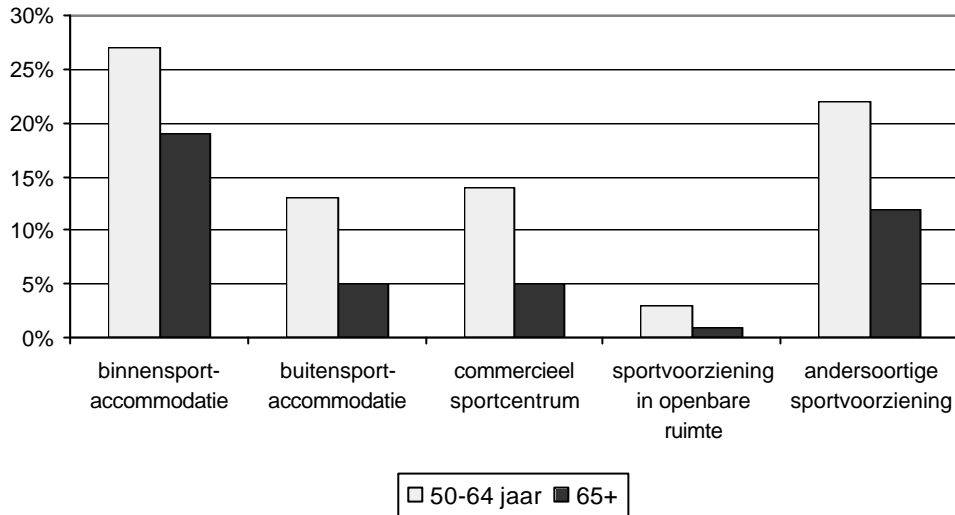
Bij de 65-plussers sport een lager aandeel van 8% in wedstrijdverband (6% sport in competitieverband en 7% doet mee aan andere wedstrijden/toernooien).

Ter vergelijking: bij de 18- t/m 49-jarigen sport 21% in wedstrijdverband.

3.5 Plaats van beoefening

Voor de drie meest beoefende sporten is gevraagd *waar* men deze in Nijmegen beoefend: in een binnensportaccommodatie (sporthal, gymnastieklokaal, zwembad, ijsbaan), in een buitensportaccommodatie (voetbalveld, hockeyveld, tennisbaan, e.d.), in een commercieel sportcentrum, in een sportvoorziening in de openbare ruimte (halfpipe, basketbalpleintje, trapveldje/-pleintje, enzovoorts) of in een andersoortige voorziening (park, bos, meer, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin).

Figuur 4: waar sport men *in Nijmegen*?

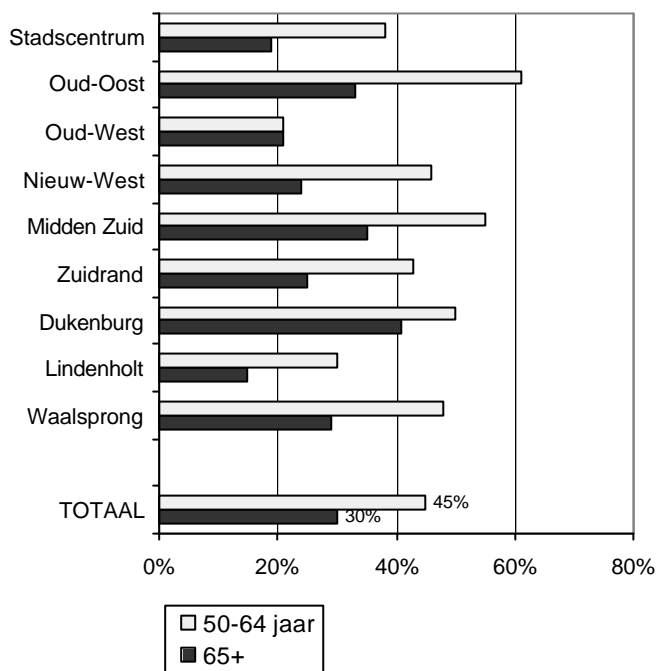

De 50- t/m 64-jarigen sporten het meest in binnensportaccommodaties, gevolgd door de andersoortige voorzieningen (park, bos, meer, openbare weg, buurthuis, wijkcentrum, café, huis/tuin) (27% van alle 50-64-jarigen). Ook sport een deel van hen op buitensportaccommodaties (13%) en in commerciële sportcentra (14%). Bij de 65-plussers is het gebruik van die laatstgenoemde accommodaties beperkt: 5% maakt voor het sporten gebruik van buitensportaccommodaties en 5% sport bij commerciële sportcentra. Ook de 65-plussers sporten het meest in binnensportaccommodaties (19%). Let wel: het gaat hier om accommodaties *in Nijmegen* en om elkaar overlappende categorieën. Mensen kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van zowel binnen- als buitensportaccommodaties in Nijmegen.

Ter vergelijking: de 18- t/m 49-jarigen maken vooral gebruik van binnensportaccommodaties (35%), commerciële sportcentra (24%) en andersoortige voorzieningen (25%); verder gebruikt 15% van hen buitensportaccommodaties en 6% voorzieningen in de openbare ruimte.

3.6 Verschillen tussen stadsdelen

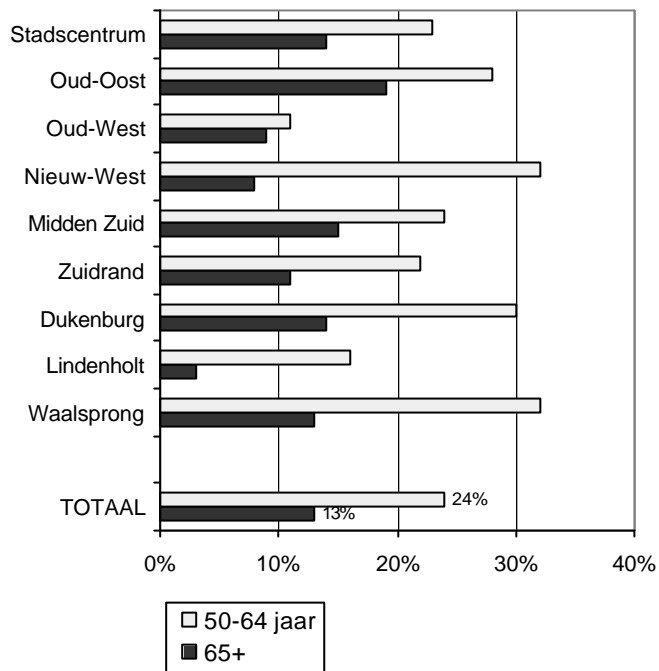
Figuur 5: aandeel wekelijkse sporters (naar stadsdeel)

Met name voor *Oud-West* geldt dat een relatief klein percentage van de ouderen wekelijks sport (circa een vijfde). En ook in *Lindenholt* is de sportdeelname bij de ouderen relatief laag.

Daarbij aansluitend zijn er met name in *Oud-West* en *Lindenholt* relatief weinig ouderen die in clubverband sporten (zie figuur 6).

Figuur 6: aandeel dat bij sportclubs sport (naar stadsdeel)

4 Sportbehoefte

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven we een antwoord op de volgende vragen:

- In hoeverre willen 50-plussers vaker gaan sporten dan ze nu doen? En aan welke sporten denken ze dan?
- Wat weerhoudt hen ervan om vaker te gaan sporten?
- In welke mate hebben ze belangstelling om bij clubs te gaan sporten?
- In hoeverre missen ze mogelijkheden om te sporten in hun buurt of in Nijmegen?

4.2 Aandeel ouderen dat vaker wil sporten

Gevraagd is of men vaker zou willen sporten dan men nu doet met daarbij de antwoordmogelijkheden "ja, zeker", "ja, misschien" en "nee".

Tabel 4: aandeel ouderen dat meer zou willen sporten

	mannen 50-64 jaar	vrouwen 50-64 jaar	mannen 65 +	vrouwen 65 +
sport niet, maar zou dat "zeker" wel willen doen	11%	10%	5%	4%
sport niet, maar zou dat "misschien" wel willen doen	7%	5%	4%	3%
<i>subtotaal sport niet, maar zou dat (misschien) wel willen</i>	<i>18%</i>	<i>15%</i>	<i>9%</i>	<i>7%</i>
sport al wel en zou dat "zeker" vaker willen doen	20%	16%	4%	5%
sport al wel en zou dat "misschien" vaker willen doen	4%	5%	1%	2%
<i>subtotaal sport al wel en zou dat (misschien) vaker willen doen</i>	<i>24%</i>	<i>21%</i>	<i>5%</i>	<i>7%</i>
TOTAAL zou (misschien) meer willen sporten	42%	36%	14%	14%

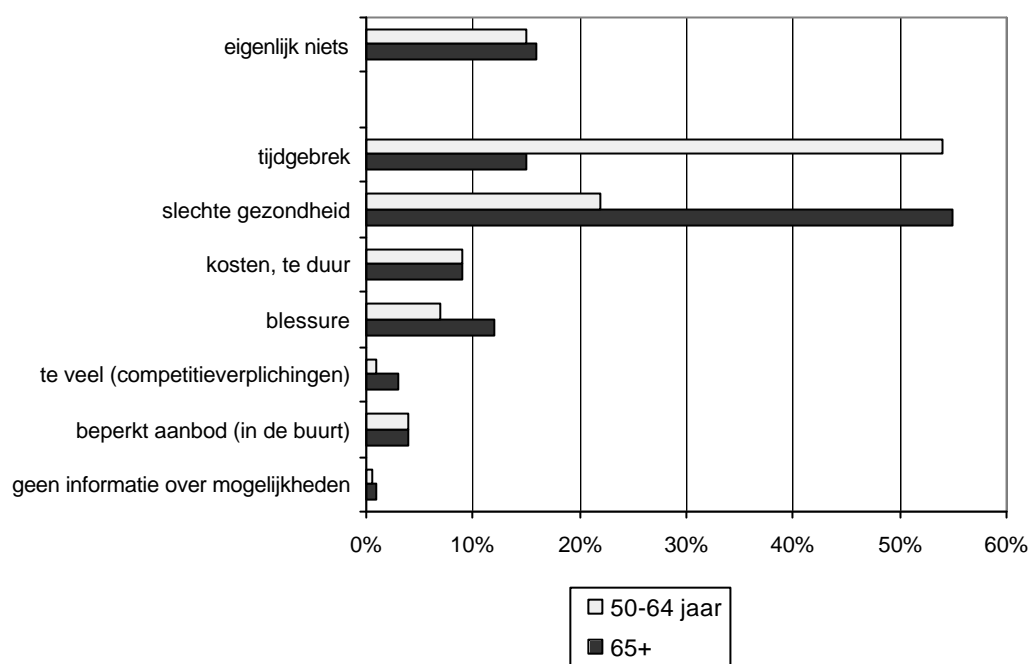
Voor 17% van alle 50- t/m 64-jarigen geldt dat ze nu niet sporten, maar dat (misschien) wel zouden willen (18% van de mannen en 15% van de vrouwen; zie tabel 4). Daarnaast is er nog een groep van 22% die al wel sport, maar (misschien) vaker zou willen sporten. Bij de 65-plussers geldt voor 8% dat ze nu niet sporten, maar dat (misschien) wel zouden willen doen en voor 6% dat ze al wel sporten, maar (misschien) vaker zouden willen sporten.

Ter vergelijking: bij de 18- t/m 49-jarigen geldt voor 19% dat ze nu niet sporten, maar dat (misschien) wel zouden willen doen en voor 39% dat ze al wel sporten, maar (misschien) vaker zouden willen sporten.

4.3 Belemmeringen voor sportdeelname

In totaal heeft 39% van alle 50- t/m 64-jarigen en 14% van alle 65-plussers belangstelling om meer aan sport te gaan doen. Er zijn echter enkele duidelijke belemmeringen, die het vaker gaan sporten in de weg staan.

Figuur 7: belemmeringen voor de oudere Nijmegenaren die meer zouden willen sporten

Bij de *50- t/m 64-jarigen* zien we dat tijdgebrek een belangrijke belemmering voor meer sportdeelname is; bij 54% van de personen, die meer zouden willen sporten, weerhoudt tijdgebrek hen ervan om dat ook echt te gaan doen. Ook een slechte gezondheid is een voor een deel van de 50- t/m 64-jarigen een sportbelemmering. Bij de *65-plussers* is dat de belangrijkste belemmering: bij 55% van de 65-plussers, die meer zouden willen sporten, weerhoudt een slechte gezondheid hen ervan om dat ook te gaan doen. Verder zijn in deze leeftijdscategorie ook tijdgebrek en blessures sportbelemmeringen.

Voor een kleine tien procent van de 50-plussers, die meer zouden willen sporten, zijn de kosten een belemmering (= 2 à 3% van *alle* Nijmegenaren vanaf 50 jaar).

Leemtes in het Nijmeegse sportaanbod zijn weinig als sportbelemmering genoemd (3% van de 50-plussers, die meer zouden willen sporten; 1% van de *alle* Nijmegenaren vanaf 50 jaar).

Er is ook een groep die geen belemmeringen voor meer sportdeelname ziet. Dat geldt voor 15% van de 50- t/m 64-jarigen, die meer zouden willen sporten (= 6% van *alle* Nijmegenaren van 50 t/m 64 jaar), en voor 16% van de 65-plussers, die meer zouden willen sporten (= 2% van *alle* Nijmegenaren vanaf 65 jaar).

Ter vergelijking: bij de *18- t/m 49-jarigen* is vooral tijdgebrek de belemmerende factor (bij driekwart van de personen die meer zouden willen sporten). Tien procent van *alle* 18- t/m 49-jarigen zou meer willen sporten en ziet geen belemmeringen daarvoor.

Behalve de genoemde verschillen in sportbelemmeringen naar leeftijd, zien we ook een ander verschil: bij de ouderen, *die met sporten willen beginnen*, is een slechte gezondheid de belangrijkste belemmering, gevolgd door tijdgebrek. Bij de ouderen, *die al wel sporten en dat vaker zouden willen doen*, is dat andersom.

4.4 Sporten die men vaker zou willen doen

Aan de respondenten, die meer zouden willen sporten, is gevraagd aan welke sporten ze dan denken. Tabel 5 geeft een overzicht van de meest genoemde sporten. Daarbij is gepercentageerd op *alle* respondenten per onderscheiden categorie. Bijvoorbeeld: 11% van de 50- t/m 64-jarige mannen zou meer willen sporten en denkt daarbij (onder meer) aan toerfietsen/wielrennen/mountainbiken. En 12% van de 50- t/m 64-jarige vrouwen zou meer willen sporten en denkt daarbij (onder meer) aan zwemmen.

Tabel 5: welke sporten zouden de ouderen meer willen doen?

	mannen 50-64 jaar	vrouwen 50-64 jaar	mannen 65+	vrouwen 65+
toerfietsen/wielrennen/mountainbiken	11% (1)	4% (4)	3% (1)	3% (3)
zwemsport	6% (5)	12% (1)	1% (5)	6% (1)
tennis	9% (2)	8% (2)	2% (4)	2% (4)
fitness	8% (3)	8% (3)	1%	1%
gymnastiek/turnen	-	4% (5)	3% (2)	4% (2)
hardlopen/trimmen/joggen	7% (4)	1%	2% (3)	-
wandelsport	4%	3%	1%	2% (5)
aerobics/steps	-	5%	-	1%
badminton	2%	2%	-	-
veldvoetbal	4%	-	1%	-
volleybal	2%	1%	-	-

Bij de *50- t/m 64-jarige mannen* is de behoefte om meer te fietsen/wielrennen/mountainbiken het grootst (11% van alle 50-64-jarige mannen zou dat meer willen doen), gevolgd door de behoefte om meer te tennissen, fitnesssen, hardlopen/trimmen/joggen en zwemmen. Bij de *vrouwen* in die leeftijdscategorie is de behoefte om meer te zwemmen het grootst (12% zou dat meer willen doen), gevolgd door de behoefte om meer te tennissen, fitnesssen, fietsen/wielrennen/mountainbiken en gymnastiek/turnen.

Bij de *mannen vanaf 65 jaar* zien we dat beperkte percentages meer willen fietsen, gymmen, tennissen en hardlopen/trimmen/joggen (2 à 3%). Bij de *vrouwen* vanaf 65 jaar zijn er iets grotere groepen die meer willen zwemmen (6%) en tennissen (4%). De ouderen, die nu *niet* sporten maar dat wel zouden willen doen, blijken belangstelling voor dezelfde sporten te hebben als de ouderen, die al *wel* sporten en dat vaker zouden willen doen.

Let wel: gezien de in de voorgaande paragraaf genoemde belemmeringen om meer te gaan sporten (een slechte gezondheid, tijdgebrek) zullen lang niet alle ouderen, die meer

zouden willen sporten, dat ook gaan doen. Anderzijds, bij een aantrekkelijk sportaanbod voor ouderen, waarbij rekening wordt gehouden met hun gezondheidsklachten, zullen de belemmeringen minder zwaarwegend zijn.

4.5 Belangstelling voor sportclubs

Aan de respondenten, die meer zouden willen sporten en daarbij 1 of meer sporten noemen, is gevraagd of ze die sporten bij een sportclub zouden willen doen.

Tabel 6: belangstelling voor sportclublidmaatschap

	mannen 50-64 jaar	vrouwen 50-64 jaar	mannen 65+	vrouwen 65+
sport niet bij vereniging, maar zou dat wel willen doen (1)	8%	9%	1,5%	1,5%
sport niet bij vereniging, maar zou dat "misschien" wel willen doen (2)	6%	4%	2,5%	2,5%
TOTAAL	14%	13%	4%	4%

- (1) het gaat om personen die nu niet bij een sportclub zitten, die "zeker" meer zouden willen sporten en die aangeven dat ze een bepaalde sport bij een sportclub zouden willen doen (exclusief de personen die "misschien" bij een sportclub willen)
- (2) het gaat om personen die nu niet bij een sportclub zitten, die "zeker" of "misschien" meer zouden willen sporten en die aangeven dat ze een bepaalde sport "misschien" bij een sportclub zouden willen doen.

Voor 8 à 9% van alle 50- t/m 64-jarige Nijmegenaren geldt dat ze nu niet bij een sportclub zitten, maar dat wel zouden willen (8% van de mannen en 9% van de vrouwen; zie tabel 6). Nog eens 5% zou "misschien" bij een sportclub willen. En 7% zit al bij een sportclub, maar wil (misschien) bij nog een sportclub of bij een andere sportclub. Vooral tennissen en zwemmen zou men bij een sportclub willen gaan doen. Bij de 65-plussers is de belangstelling om bij een sportclub te gaan duidelijk kleiner: 1,5% zit niet bij club, maar zou dat wel willen; Nog eens 2,5% zou "misschien" bij een sportclub willen. En 1,5% zit al bij een sportclub, maar wil (misschien) bij nog een sportclub of bij een andere sportclub. Vooral gymnastiek, tennissen en zwemmen zou men bij een sportclub willen gaan doen.

Ook hier kunnen we opmerken dat lang niet al die oudere Nijmegenaren ook daadwerkelijk bij een sportclub zullen gaan. Immers, tijdgebrek en ook een slechte gezondheid zijn belangrijke sportbelemmeringen. Anderzijds, wanneer sportclubs een aantrekkelijk aanbod voor ouderen kunnen bieden, waarbij rekening wordt gehouden met hun gezondheidsklachten, kan het zijn dat de belemmeringen minder zwaarwegend worden.

Ter vergelijking: bij de 18- t/m 49-jarigen geldt voor 16% dat ze nu niet bij een sportclub zitten, maar dat wel zouden willen. Nog eens 6% zou "misschien" bij een sportclub willen. En 11% zit al bij een sportclub, maar wil (misschien) bij nog een sportclub of bij een andere sportclub.

In het vraagblok over sport is *niet* gevraagd waarom men nog niet bij een sportclub zit.

4.6 Aandeel dat mogelijkheden om te sporten mist

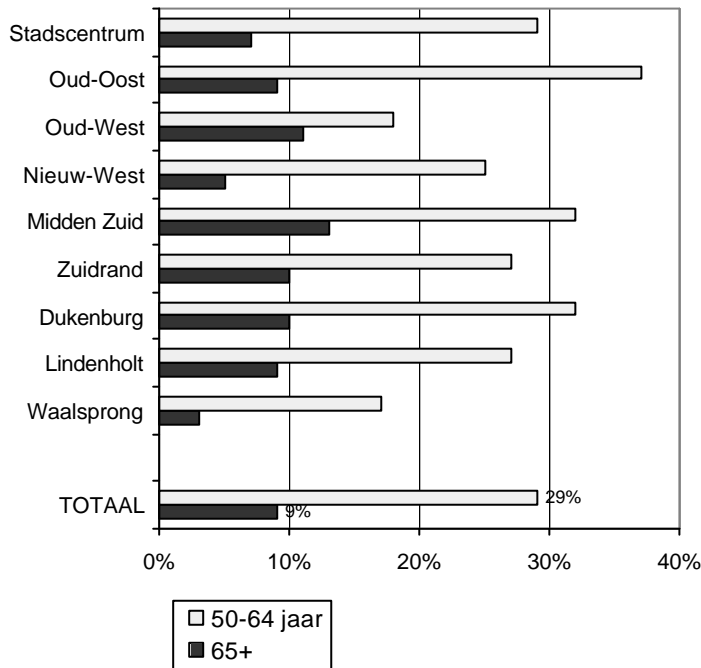
Van alle 50- t/m 64-jarigen mist 6% bepaalde mogelijkheden om te kunnen sporten; 3% mist voorzieningen in de buurt en eveneens 3% mist voorzieningen in de stad. Van alle 65-plussers mist een kleiner deel bepaalde sportvoorzieningen (2%); 1% mist voorzieningen in de buurt en 1% mist voorzieningen in de stad.

Bij wat men mist, worden uiteenlopende zaken genoemd, maar er zijn geen sportvoorzieningen die door een wat bredere groep oudere Nijmegenaren worden gemist. Deze uitkomst sluit aan bij een eerder genoemde bevinding: in reactie op de vraag wat mensen weerhoudt om vaker te gaan sporten, zijn door weinig respondenten leemtes in het sportaanbod genoemd.

Ter vergelijking: bij de 18- t/m 49-jarigen mist een iets groter aandeel bepaalde sportvoorzieningen in Nijmegen of in de buurt (9%).

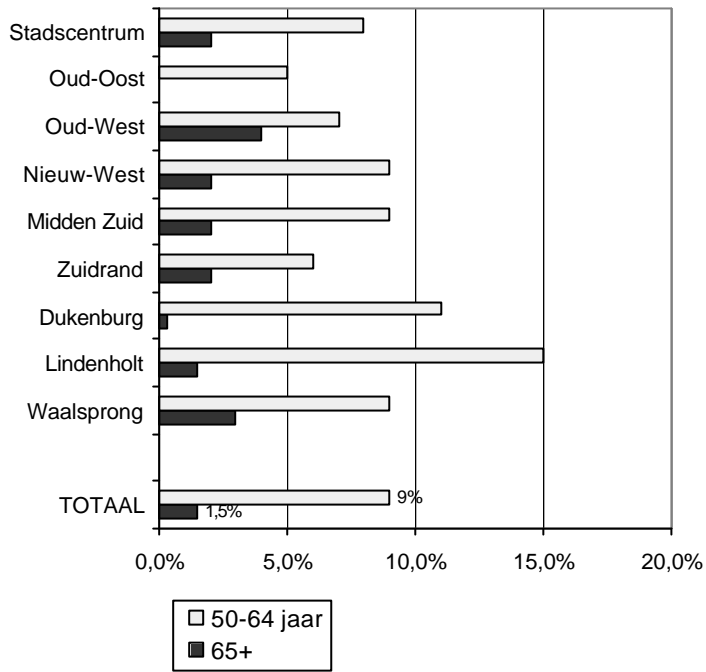
4.7 Verschillen tussen stadsdelen

Figuur 8: aandeel ouderen dat "zeker" meer zou willen sporten (naar stadsdeel)

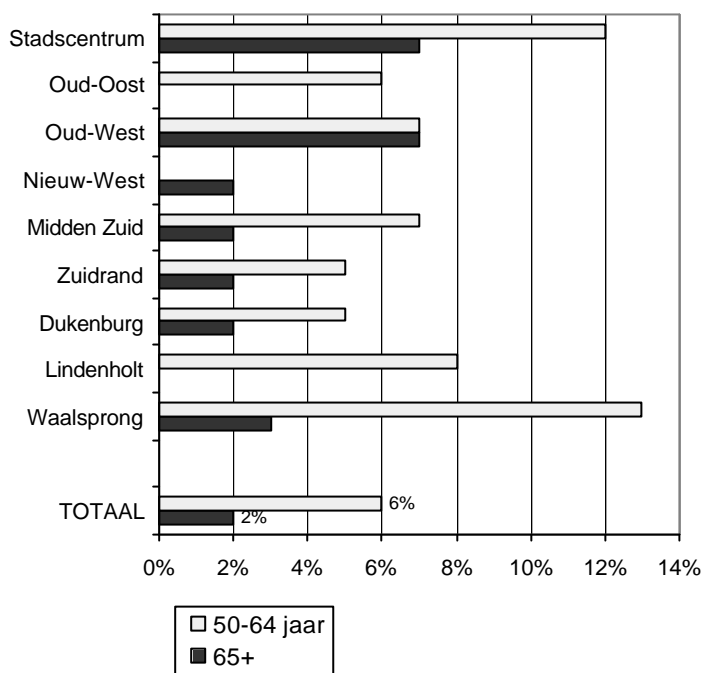
De behoefte bij ouderen om meer te gaan sporten is relatief laag in *Oud-West* (althans bij de 50-64-jarigen), *Nieuw-West* en *Waalsprong*. Voor *Oud-West* geldt dat de huidige sportdeelname bij de ouderen ook al lager dan gemiddeld is.

Figuur 9: aandeel ouderen dat nu niet bij een sportclub zit, maar dat wel zou willen (naar stadsdeel)

In *Lindenholt* wonen relatief veel 50- t/m 64-ouderen, die nu niet bij een sportclub zitten, maar dat "zeker" wel zouden willen.

Figuur 10: aandeel ouderen dat in de buurt of de stad bepaalde sportmogelijkheden mist (naar stadsdeel)

In *Stadscentrum*, *Waalsprong* en *Oud-West* zijn er relatief wat meer ouderen, die bepaalde sportmogelijkheden in Nijmegen of in de woonbuurt missen.

5 Bijlage

5.1 Aantal Stadspeiling-respondenten van 50 jaar en ouder

Tabel 7: aantal Stadspeiling-respondenten vanaf 50 jaar (naar stadsdeel)

	50-64 jaar	65+	totaal 50+
Stadscentrum	61	42	103
Oud-Oost	83	51	134
Oud-West	160	94	254
Nieuw-West	85	104	189
Midden-Zuid	74	62	136
Zuidrand	173	211	384
Dukenburg	187	141	328
Lindholt	124	25	149
Waalsprong	62	37	99
totaal	1009	767	1776

In bepaalde stadsdelen zijn veel enquêtes bij ouderen afgenomen. Dat komt omdat in deelgebieden binnen die stadsdelen extra veel personen voor de Stadspeiling benaderd zijn (zodat we uitspraken over deelgebieden binnen Nijmegen kunnen doen). Het gegeven dat respondenten niet evenredig over een stadsdeel verdeeld zijn, heeft geen invloed op de resultaten voor dat stadsdeel. Voorafgaand aan het uitdraaien van de resultaten is namelijk een weging toegepast, die ervoor zorgt dat de verdeling van de respondenten naar verschillende kenmerken overeenkomt met de verdeling in werkelijkheid.

5.2 Aantal Nijmegenaren vanaf 50 jaar

Tabel 8: aantal Nijmegenaren vanaf 50 jaar (naar stadsdeel)

	50-64 jaar	65+	totaal 50+
Stadscentrum	1.192	875	2.067
Oud-Oost	4.070	3.089	7.159
Oud-West	2.825	1.690	4.515
Nieuw-West	2.614	2.850	5.464
Midden-Zuid	2.781	2.788	5.569
Zuidrand	3.865	4.579	8.444
Dukenburg	5.042	3.267	8.309
Lindholt	2.481	646	3.127
Waalsprong	865	583	1.448
totaal	25.735	20.367	46.102